

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Pinsedag – 9.juni 2019

Prekentekest: Apgj 2,1-18

Evangelietekst: Joh 14,23-26

Lesetekst: 1 Mos 11,1-9

Den store fornyelsesdagen

De tre store

Tre ganger i året kom israelittene sammen for å feire høytid i Jerusalem. Først kom påsken, som var til minne om da Gud fridde israelfolket ut fra Egypt. Dernest kom pinsefesten, som både var en landbruksfest og en historisk minnefest over at Gud hadde gitt israelfolket sin lov – *Torahen* – på Sinaifjellet. Den siste store høytiden var Løvhyttefesten, som var til minne om at israelfolket hadde levd i løvhytter da de vandret gjennom ørkenen i førti år.

Sentralt i de bibelsk-jødiske høytidene er de tre tidsaspektene: *Fortid, nåtid og framtid*. Hver høytid skulle minne folket om noe Gud hadde gjort for dem i fortiden. Slik skulle de huske sine røtter og sin historie. Samtidig hadde festene et dagsaktuelt og hverdagslig tema. Ofte var det knyttet til jordbruk og innhøstning, men også diakoni og nestekjærighet overfor sine medmennesker. Høytidene hadde også et sterkt framtidsaspekt, hvor folket minnet hverandre på det Gud hadde lovet å gjøre en gang der framme. I sentrum for framtidsaspektet var løftet om Messias – han som en dag skulle komme.

Torah-feiring ble etter hvert en viktig del av Pinsefesten. Folket feiret at Gud hadde gitt dem sin lov, og at de gjennom det var konstituert som Gudsfolket. De tilhøre Gud, og forholdt seg til hans lover og bud.

Løfte om en fornyelsesdag

I Det gamle testamentet ble det også gitt løfter om en *fornyelsesdag* knyttet til Pinsen. Hos profeten Jeremia står det:

Se, dager skal komme, sier Herren, da jeg slutter en ny pakt med Israels hus og Judas hus, ikke som den pakten jeg sluttet med fedrene deres den dagen jeg tok dem i hånden og førte dem ut av Egypt; den pakten brøt de, enda jeg var deres herre, sier Herren. Men dette er pakten jeg vil slutte med Israels hus i dager som kommer, sier Herren: Jeg legger min lov i deres sinn og skriver den i deres hjerte. Jeg skal være deres Gud, og de skal være mitt folk.

(Jer 31,31-33).

Jeremia forteller at Gud vil gjøre en ny pakt – en avtale. På Sinaifjellet hadde Gud gitt sin lov til israelittene på steintavler. Alle høytidene inneholder et sterkt framtidsaspekt. Folket visste at en dag ville Gud gjøre noe lignende som på Sinaifjellet, men på en helt ny måte. Istedenfor steintavler ville Gud skrive sine ord i *sinn og hjerte*. På den måten skriver Jeremia at Gud en dag vil komme enda nærmere menneskene enn han gjorde på Sinaifjellet. Profeten Joel fikk også vite litt om denne dagen, og skriver at *en gang skal det skje at jeg øser ut min Ånd over alle mennesker* (Joel 3,1).

I dagens evangelietekst sier Jesus noe om dette. Han sier: *Den som elsker meg, vil holde fast på mitt ord, og min Far skal elske ham, og vi skal komme og bo hos ham [...] Talsmannen, Den hellige ånd, som Far skal sende i mitt navn, skal lære dere alt og minne dere om alt det jeg har sagt dere* (Joh 14,23;26). Her beskrives et nært forhold, hvor den Treenige Gud vil komme og bo hos menneskene. Jesus gir også løfte om Den hellige Ånd, og sier at dagen nærmer seg. Talsmannen skal sendes i Jesu navn, og hans oppgave er å minne oss om Jesu ord. Det er nært. Det er ekte.

Den store fornyelsesdagen

Jesus dør, står opp fra de døde og har sin himmelfart. Så kommer Pinsefesten. Folket var samlet for å takke for innhøstningen som var begynt, og de takket Gud for at han hadde gitt dem Torahan på Sinaifjellet, mens de med forventning ventet på den dagen da Gud skulle utøse sin Ånd over alle mennesker.

Jesu disipler var også i Jerusalem. Alle disiplene var jøder, og de fleste av dem hadde nok reist til Jerusalem under høytidene fra de var barn. Lukas forteller i Apostlenes gjerninger kapittel 2 at *da pinsedagen kom, var alle samlet på ett sted*. Mens de satt der *lød det en lyd fra himmelen som når en kraftig vind blåser, og tunger som av ild viste seg for dem*. Det som så skjedde var at *de alle ble fylt av Den hellige ånd*.

Lukas forteller at en stor folkemengde kom sammen da de hørte denne lyden. Dette var jøder som kom fra ulike steder, i tillegg til andre folkeslag. De ble meget forundret da de hørte disiplene tale til dem på deres eget morsmål! Ingen skjønnte hvordan dette kunne ha seg, og de undret seg på hva som nå skjedde.

En av disiplene til Jesus, Simon Peter, steg da fram og tok ordet. Han begynner talen sin slik: *Jødiske menn og alle dere som bor i Jerusalem. Merk dere hva jeg sier, og lytt nøye til mine ord* (Apg 2,14). Deretter sa han: *Her skjer det som er sagt gjennom profeten Joel: I de siste dager skal det skje, sier Gud, at jeg øser ut min Ånd over alle mennesker* (Apg 2,17).

Peter står altså fram denne pinsedagen og sier at *nå* skjer det som israelittene har ventet på i mange, mange år. Det profetene hadde sagt skulle skje, det skjer. Dermed var dette pinsen hvor Gud lot sin fornyelsesplan oppfylles. Det var ikke den første pinsen, men en ny pinse som står i en kontinuerlig linje med den bibelsk-jødiske.

Kallet til misjon

Pinsen er en tradisjonsrik fest for Guds folk. Samtidig er den ny hvert år. Vi minnes hva Gud har gjort for oss, og ser at ved troen er vi podet inn Gudsfolket. Vi som ikke er jøder, har ved troen på Jesus har fått del i frelsens gaver sammen med dem. Apostelen Paulus skriver til menigheten i Efesos at gjennom Jesus *har både vi og dere adgang til Far i én Ånd. Derfor er dere ikke lengre fremmede og utlendinger. Nei, dere er de helliges medborgere og Guds familie* (Ef 2,18-19). Guds store plan og ønske er at alle mennesker skal lære ham å kjenne, og vi har *del i samme arv, samme kropp og samme løfte i Kristus Jesus ved evangeliet* (Ef 3,6).

Pinsefesten viser oss det universelle – Guds ånd til alle mennesker. De første som fikk Den hellige ånds gave, var jøder i Jerusalem – for nesten 2000 år siden. Men også den dagen var det mennesker fra andre folkeslag der. I løpet av årtusenene som har gått, har mennesker fra hele verden lært Israels Gud å kjenne. Gjennom forkynnelse, diakoni og nestekjærighet spres Guds gode vilje for alle mennesker fortsatt i dag. Dette er vi med på gjennom misjon.

Vegard F. Soltveit

Assisterende generalsekretær Den Norske Israelmisjon

Vegard@israelsmisjonen.no